

Обрізання хвостів свиней та необхідність забезпечення ефективних матеріалів для збагачення середовища відповідно до вимог законодавства ЄС

Вступ

У природних умовах свині дуже активні, проводячи 75% свого дня в активній діяльності: риючи, шукаючи їжу та досліджуючи навколишнє середовище.¹ Такі види діяльності неможливі для свиней, що вирощуються в умовах інтенсивного тваринництва. Відсутність соломи або інших природних матеріалів заважає свиням проявляти свої вроджені інстинкти. Нудьгуючи та відчуваючи пригнічення, вони звертаються до єдиної «речі», яка є в їхніх порожніх загонах: хвостів інших свиней. Вони починають жувати, а потім кусати ці хвости. Щоб запобігти кусання хвостів, фермери відрізають (обрізають) частину хвоста поросят. Однак багаторічні наукові дослідження показали, що правильний спосіб запобігання кусання хвостів — це не обрізання хвостів свиней, а утримання їх у належних умовах. З огляду на це, Директива про свиней забороняє традиційне обрізання хвостів.

Закон про добробут свиней, спочатку прийнятий у 1991 році і введений в дію в 1994 році, був кодифікований у 2008 році в Директиві Ради 2008/120. Пункт 8 Додатку I до Директиви передбачає, що перед тим, як фермери можуть обрізати хвости, вони повинні вжити «інших заходів» для запобігання кусання хвостів і, зокрема, повинні змінити «невідповідні умови середовища або системи управління».

Тільки якщо фермери змінили невідповідні умови та системи, але, незважаючи на це, все ще мають проблему з кусанням хвостів, вони можуть обрізати хвости. Після обрізання хвостів фермери повинні повернутися до завдання запобігання кусання хвостів шляхом поліпшення умов на фермі. У презентації Комісії зазначено, що «доки хвости обрізаються, фермери повинні брати участь у безперервному циклі заходів з поліпшення умов на фермі».⁽²⁾

Це дуже важлива сфера для добробуту тварин

У технічному звіті, підготовленому для Європейського агентства з безпеки харчових продуктів (EFSA), підкреслюється, що «неушкоджений закручений хвіст [не обрізаний і не покусаний] може бути найважливішим показником добробуту тварин для відлучених, підростаючих свиней на відгодівлі (на рівні стада). Крім того, він є символом високої якості управління та поваги до здоров'я свині».³ Федерація ветеринарів Європи прийняла позиційний документ, в якому підкреслюється необхідність відмови від обрізання хвостів.

Наукова думка Європейського агентства з безпеки харчових продуктів (EFSA)

У своєму [Науковому висновку](#) 2022 року [щодо добробуту свиней](#) EFSA дійшла висновку, що обрізання хвостів «не є необхідним, якщо практики розведення та управління є належними», і рекомендувала, що:

«Не слід проводити обрізання хвостів». EFSA визначила наступні фактори як важливі для запобігання кусання хвостів: надання матеріалів для збагачення середовища, таких як солома, збільшення простору та низький рівень аміаку. Крім того, EFSA зазначила, що частина підлоги повинна бути твердою (не решітчастою), оскільки це дозволяє забезпечити ефективні матеріали для збагачення середовища та комфорт під час лежання.

У науковому висновку EFSA рекомендується, щоб «всі свині мали ефективні матеріали для збагачення середовища». EFSA дійшла висновку, що:

- «із вірогідністю 90–100 % солома, сіно, силос або інші сипучі органічні субстрати є більш ефективними для зменшення кусання хвостів, ніж матеріали для збагачення, які підвищуються до стелі або кріпляться до стіни.
- із впевненістю 66–100 % можна стверджувати, що зменшення кусання хвостів можна досягти у свиней без обрізаних хвостів, якщо їм давати 20 г соломи або подібного субстрату на день. Однак більші кількості (наприклад, до 400 г на свиню на день) є більш ефективними.
- існує 66–100% впевненість, що наслідки спалахів кусання хвостів можна пом'якшити за допомогою привабливих органічних субстратів».

Для фермерів та посадових осіб держав-членів, відповідальних за контроль за дотриманням законодавства, доступні вичерпні рекомендації

Рекомендація Комісії 2016/336

У 2016 році Комісія прийняла [Рекомендацію 2016/336](#) щодо заходів для зменшення необхідності обрізання хвостів. У Рекомендації детально викладено, що повинні зробити (i) фермери для дотримання заборони на рутинне обрізання хвостів, зокрема щодо забезпечення збагачення та (ii) Держави-члени повинні забезпечити дотримання законодавства. Детальна інформація щодо Рекомендації наведена у Додатку до цього інформаційного бюлетеня – ця інформація є дуже корисною.

До Рекомендації додано детальний [робочий документ персоналу](#) про найкращі практики з метою запобігання рутинному купіруванню хвостів та надання матеріалів для збагачення середовища утримання. У ньому більш детально розглядаються питання, висвітлені в Рекомендації. Комісія [підготувала](#) відеоролики про найкращі практики та дуже корисну серію брошур під назвою [«Скорочення необхідності купірування хвостів»](#).

У 2014 році EUWelNet опублікувала [онлайн-інструмент навчання](#) для інспекторів ЄС щодо надання матеріалів для збагачення середовища, кусання хвостів та обрізання хвостів. Він має назву «Розуміння вимог щодо збагачення середовища та обрізання хвостів для свиней на відгодівлі відповідно до Директиви ЄС 2008/120/ЄС». Він доступний сімома мовами.

У 2016 році Комісія організувала [три навчальні візити](#) до Швеції, Фінляндії та Швейцарії. У цих країнах свиням не обрізають хвости. Національні експерти з інших держав-членів, які супроводжували Комісію, мали можливість побачити та вивчити превентивний підхід, який застосовується в цих трьох країнах для уникнення проблем в інтенсивному свинарстві.

Референційний центр ЄС з питань добробуту тварин – свині

Європейський довідковий центр з питань добробуту тварин, присвячений свиням, опублікував [детальне досьє](#) стосовно кусання хвостів.

Збагачення

Забезпечення матеріалів для збагачення середовища, які дають свиням можливість проявляти природну поведінку, пов'язану з дослідженням і маніпулюванням матеріалами, є ключовим фактором у запобіганні кусання хвостів. Фермери, які обрізають хвости свиней, але не забезпечують збагачення середовища або надають лише металеві ланцюги та/або пластикові іграшки, порушують вимоги Директиви щодо обрізання хвостів. Рекомендація Комісії та робочий документ персоналу, згадані вище, містять детальне розуміння того, що становить ефективне збагачення середовища.

Більше того, ненадання належного збагачення також є порушенням вимог Директиви щодо збагачення. Пункт 4 Додатка I до Директиви передбачає: «свині повинні мати постійний доступ до достатньої кількості матеріалів, що дозволяють їм здійснювати належну дослідницьку та маніпуляційну діяльність, таких як солома, сіно, деревина, тирса, грибний компост, торф або їх суміш, що не шкодить здоров'ю тварин».

Додаток

Рекомендація Комісії 2016/336

У 2016 році Комісія прийняла Рекомендацію 2016/336 щодо заходів для зменшення необхідності обрізання хвостів.

Пункт 2 Рекомендації передбачає, що «Держави-члени повинні:

(а) забезпечити, щоб фермери проводили оцінку ризику виникнення кусання хвостів на основі показників, пов'язаних із тваринами та не пов'язаних із тваринами («оцінка ризику»); та
(б) встановити критерії відповідності вимогам, викладеним у законодавстві, та оприлюднити їх на веб-сайті».

Пункт 3 передбачає:

«Під час проведення оцінки ризику слід перевіряти такі параметри:

(а) надані матеріали для збагачення середовища;
(б) чистота;
(с) тепловий комфорт та якість повітря;
(д) стан здоров'я;
(е) конкуренція за їжу та простір;
(ф) раціон харчування».

Ці шість факторів, на думку Комісії, повинні враховуватися фермерами та компетентними органами при оцінці того, чи дотрималися фермери вимог Директиви щодо зміни «невідповідних умов утримання або систем управління» перед проведенням купірування хвостів.

У пункті 3 додається: «На основі результатів оцінки ризиків слід розглянути можливість внесення відповідних змін в управління фермами, таких як забезпечення відповідними матеріалами для збагачення середовища, комфортними умовами утримання, забезпеченням хорошого стану здоров'я та/або збалансованим раціоном для свиней».

Збагачення

Далі в Рекомендації викладено думку Комісії щодо того, що необхідно зробити для виконання вимог Директиви щодо збагачення. У пункті 4 зазначено: «Матеріали для збагачення повинні давати свиням можливість задовольняти свої основні потреби ... і мати такі характеристики:

(а) бути їстівними — щоб свині могли їх їсти або нюхати, бажано з деякою харчовою цінністю;
(б) жувальні — щоб свині могли їх кусати;
(с) досліджувані — щоб свині могли їх досліджувати;
(д) маніпуляційні — щоб свині могли змінювати їхнє розташування, зовнішній вигляд або структуру».

У пункті 5 наведено більш детальну інформацію:

«матеріали для збагачення середовища утримання повинні надаватися таким чином, щоб вони:

(a) викликали стійкий інтерес, тобто стимулювали дослідницьку поведінку свиней, і регулярно замінювалися та поповнювалися;
(b) доступними для маніпулювання ротовою порожниною;
(c) надавалися в достатній кількості;
(d) були чистими та гігієнічними».

У пункті 6 класифікуються різні види матеріалів для збагачення середовища. У ньому зазначено: «Для задоволення основних потреб свиней матеріали для збагачення середовища повинні відповідати всім характеристикам, переліченим у пунктах 4 і 5. З цією метою матеріали для збагачення середовища слід класифікувати як:

(a) оптимальні матеріали — матеріали, що мають усі характеристики, перелічені в пунктах 4 та 5, і тому такі матеріали можуть використовуватися самостійно;
(b) не оптимальні матеріали — матеріали, що мають більшість характеристик, перелічених у пунктах 4 та 5, і тому такі матеріали слід використовувати в поєднанні з іншими матеріалами;
(c) матеріали, що мають другорядне значення — матеріали, які відволікають увагу свиней і не повинні вважатися такими, що задовольняють їхні основні потреби, а отже, оптимальні або не оптимальні матеріали також повинні бути надані.

¹ Stolba і Woodgush, 1989. Stolba A. і Woodgush D.G.M., 1989. Поведінка свиней у напівприродному середовищі. *Захист тварин* 48: 419-425.

² Європейська комісія, 2019. Результати заходів Комісії щодо зменшення кусання хвостів та запобігання рутинному обрізанню хвостів свиней. Презентація на засіданні Групи громадянського діалогу, 14 листопада 2019 року.³ Spoolder *et al*, 2011. Технічний звіт, поданий до Європейського агентства з безпеки харчових продуктів (EFSA). Підготовча робота до майбутньої розробки заходів на основі стану тварин для оцінки добробуту свиней. Звіт 2: Підготовча робота для майбутньої розробки заходів на основі стану тварин для оцінки добробуту відлучених, підростаючих та свиней, на відгодівлі включаючи аспекти, пов'язані з простором, типами підлоги, кусанням хвостів та необхідністю обрізання хвостів.